

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Класичного приватного університету,
голова приймальної комісії

ОГАРЕНКО В.М.

« 18 » лютого 2014 р.



ПРОГРАМА

фахового випробування

8.03050801

Фінанси і кредит

(шифр)

(назва спеціальності)

освітньо-кваліфікаційний рівень – “ магістр ”

Запоріжжя, 2014

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту
протокол № 5 від 15 лютого 2014р.

Затверджено на засіданні Вченої ради Інституту економіки
протокол № 11 від 19 лютого 2014 р.

Укладачі: Салига Костянтин Сергійович професор, д.е.н

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою фахового випробування для вступу на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра зі спеціальності 8.03050801 – Фінанси і кредит є визначення теоретичних знань, умінь та практичних навичок вступників згідно з вимогами до попередньо отриманого освітньо-кваліфікаційного рівня.

Фахове випробування проводиться у формі усного екзамену з дисциплін, знання з яких є базовими для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра. Відповідь вступники фіксують письмово на аркуші усної відповіді на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Фахове випробування проводиться за екзаменаційним білетом, який містить два теоретичних питання. Тривалість фахового випробування 1 година.

Вимоги до підготовки вступника:

знати:

- основні фінансові поняття і категорії;
- теоретичні основи оподаткування в Україні;
- принципи побудови бюджетної системи України та основні етапи бюджетного процесу;
- економічні основи функціонування підприємств в умовах ринку;
- чинники, які впливають на ефективність роботи підприємств;
- економічний зміст ресурсів, структуру та форми ресурсного забезпечення;
- шляхи більш раціонального використання ресурсів;
- показники оцінки результативності діяльності підприємства;

уміти:

- розраховувати податкове зобов'язання підприємства;
- складати кошториси доходів і витрат бюджетних установ;
- визначати основні показники фінансової стійкості та ефективності місцевих бюджетів;

- виконувати розрахунки базових фінансових показників;
- проводити аналіз використання ресурсів на підприємстві;
- оцінювати діяльність підприємства з точки зору ефективності та фінансової стійкості;
- вишукувати резерви підвищення ефективності діяльності підприємства.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Значення та теоретичні основи фінансового аналізу. Роль фінансового аналізу в ринковій економіці. Принципи функціонування ринкової економіки. Поняття фінансів суб'єкта господарювання. Комплексність фінансового аналізу. Головні принципи ринку і його вплив на роль фінансового аналізу. Завдання аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання. Складові аналізу фінансового стану підприємства. Джерела формування фінансових ресурсів. Стадії процесу кругообігу грошових коштів. Фінансовий результат процесу кругообігу. Теоретичні та прикладні аспекти фінансів підприємств. Суб'єкти та користувачі фінансового аналізу. Мета зовнішніх суб'єктів аналізу. Зовнішній і внутрішній аналіз. Завдання внутрішнього та зовнішнього аналізу. Зовнішні та внутрішні користувачі фінансового аналізу. Порівняльна характеристика фінансового управлінського аналізу. Зміст, предмет і об'єкт фінансового аналізу. Загальні методологічні принципи аналізу. Мета бухгалтерського обліку й аналізу з точки зору управління суб'єктом господарювання. Мета деяких учасників процесу управління підприємством. Ризики користувачів бухгалтерської та іншої інформації. Поняття економічного показника. Групування показників фінансового аналізу. Система показників фінансового аналізу. Показники ділової активності. Поняття чинника. Результативний та факторні показники. Система чинників. Основні типи моделей. Групи показників за напрямками фінансового аналізу. Модель факторної системи. Функціональний та стохастичний зв'язки. Метод і спеціальні прийоми фінансового аналізу.

Інформаційне забезпечення фінансового аналізу. Періоди проведення внутрішнього та зовнішнього фінансового аналізу. Основа організацій внутрішнього та зовнішнього аналізу. План організації аналітичної роботи. Етапи проведення аналітичної роботи. Основні джерела інформації.

Аналіз майна підприємства. Необхідність аналізу майна підприємства. Сутність аналізу майна підприємства. Визначення показників, за допомогою яких аналізується майно підприємства. Методика аналізу майна підприємства. Джерела інформації для проведення аналізу. Опрацювання отриманих результатів аналізу майна підприємства.

Аналіз оборотних активів. Оборотні активи: загальні положення. Класифікація оборотних активів. Значення оборотних активів. Роль аналізу оборотних активів. Методика аналізу оборотних активів. Джерела інформації для проведення аналізу оборотних активів. Показники аналізу оборотних активів.

Аналіз джерел формування капіталу підприємства. Джерела формування капіталу підприємства. Класифікація джерел формування капіталу підприємства. Фактори, що впливають на формування капіталу підприємства. Оцінка факторів. Застосування методики аналізу джерел формування капіталу підприємства. Показники, що використовуються при аналізі джерел формування капіталу підприємства. Призначення аналізу джерел формування капіталу підприємства.

Аналіз грошових потоків. Сутність грошового потоку та необхідність його аналізу. Роль аналізу грошових потоків при визначенні можливостей внутрішнього фінансування. Зв'язок наявності грошових коштів з прибутком і рухом оборотного капіталу. Попередній, послідовний (ретроспективний) і перспективний (прогнозний) аналіз грошових потоків. Аналіз руху грошових коштів прямим методом. Основні канали надходження грошових коштів і платежів за напрямками діяльності підприємства (операційна, інвестиційна, фінансова); джерела інформації при використанні прямого методу. Аналіз руху грошових коштів непрямим методом. Сутність і особливості методики аналізу грошових потоків непрямим методом. Методика розрахунку необхідної фінансової потреби.

Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. Поняття платоспроможності підприємства. Види неплатоспроможності та її причини.

Поточна платоспроможність. Платіжні кошти та термінові зобов'язання. Платіжний календар. “Технічна” неплатоспроможність. Актив і пасив балансу неплатежів. Чистий оборотний капітал і поточні відносини. Фінансова гнучкість. Узагальнюючі й проміжні показники ліквідності, показники короткострокової та довгострокової ліквідності: методи обчислення, оцінка їх відповідності оптимальним значенням. Ліквідність балансу суб'єкта господарювання.

Аналіз фінансової стійкості підприємства. Поняття фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Чинники, які впливають на стійкість підприємства та їх класифікація. Внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства. Основні показники характеристики джерел формування запасів. Показники забезпеченості запасів джерелами їх формування. Типи фінансової стійкості суб'єкта господарювання: абсолютна, нормальна, постійна, кризова. Система показників, яка характеризує фінансову стійкість підприємства. Показники структури капіталу. Показники стану оборотних засобів. Показники стану основного капіталу. Запас фінансової стійкості. Методи її визначення й оцінка досягнутого рівня.

Аналіз кредитоспроможності підприємства. Кредитоспроможність підприємства: поняття й економічна сутність. Основні завдання оцінки кредитоспроможності. Аналіз умов кредитування. Система показників оцінки кредитоспроможності: групи показників ліквідності, обіговості капіталу, залучення засобів і прибутковості. Дієздатність і репутація підприємства та перспективи його розвитку.

Аналіз ділової активності підприємства. Сутність ділової активності підприємства та показники, що її характеризують: коефіцієнти загальної оборотності капіталу, оборотності мобільних засобів, оборотності матеріальних оборотних коштів, оборотності готової продукції, оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, середній строк обороту дебіторської та кредиторської заборгованості, фондвіддача основних засобів

та інших позаоборотних активів; коефіцієнт оборотності власного капіталу. Послідовність аналізу основних показників ділової активності підприємства. Вплив оборотності активів на показники ефективності діяльності підприємства.

Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Місце прибутку в системі узагальнюючих вартісних показників, його значення в оцінюванні та стимулюванні економічної ефективності роботи підприємства. Балансовий прибуток і його складові. Вплив окремих груп фінансових результатів та розмір балансового прибутку. Прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг). Аналіз факторів зміни прибутку від реалізації. Аналіз доходів і збитків, що не плануються. Оцінка втрачених можливостей збільшення прибутку й причин цього. Аналіз розподілу прибутку. Визначення суми чистого прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства. Фактори, які впливають на розмір чистого прибутку, їх класифікація. Аналіз і обґрунтування доцільності основних напрямів використання прибутку. Поняття рентабельності та її економічна сутність. Аналіз показників рентабельності майна, поточних активів, інвестицій, власного капіталу, основної діяльності, засобів, реалізованої продукції. Чинники, які впливають на зміну рентабельності, розраховані на базі прибутку. Вплив факторів на рентабельність, розраховану на основі виробничих актів і потоку готівки. Оцінка впливу рентабельності окремих виробів на загальну рентабельність реалізованої продукції. Резерви зростання всіх видів рентабельності.

Аналіз інвестиційної діяльності підприємства. Принципи та правові основи інвестиційної діяльності підприємства. Джерела й методи інвестування. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Фінансово-економічна оцінка інвестиційних проєктів: мета розробки, показники ефективності. Показники загальної оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства. Значення вміння читати бухгалтерський баланс. Бухгалтерський баланс – реальний засіб комунікації. Основні напрями аналізу реальної оцінки фінансового стану підприємства. Обмеження інформації, представленої в балансі. Аналіз валюти бухгалтерського балансу. Побудова ущільненого балансу. Горизонтальний аналіз: його сутність і мета. Вертикальний аналіз активу та пасиву балансу. Порівняльний аналітичний баланс. Показники порівняльного аналітичного балансу. Аналіз структури вартості майна підприємства.

ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Сутність і види податків. Сутність податків. Генезис податків. Зародження держави й податків. Історичний розвиток форм оподаткування. Визначення податків, їх ознаки як економічної категорії. Податки й інші форми платежів до бюджету – плата, відрахування, неподаткові доходи.

Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регульовальна функція. Основні напрями регулювання економіки та соціальної сфери. Дискусійні питання функцій податків.

Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка, квота. Методи побудови податкових ставок. Універсальні та диференційовані податкові ставки. Тверді та процентні ставки. Види твердих ставок: фіксовані та відносні. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні, регресивні.

Класифікація податків, їх ознаки. Поділ податків за економічним змістом на прямі та непрямі. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування – податки на доходи, капітал і споживання. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють, – загальнодержавні та місцеві податки. Класифікація податків залежно від способу їх стягнення.

Види прямих податків. Реальні податки: земельний, промисловий, податок на грошовий капітал. Особисті податки: комунальний, прибутковий, майновий, на спадщину й дарування. Податок на доходи як основний вид прямих податків. Індивідуальний і корпоративний прибутковий податок. Переваги й недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Механізм регулювання окремих видів прямих податків.

Види непрямих податків: акцизи, фіскальні монополії, мито. Специфічні та універсальні акцизи, їх види. Податок на додану вартість у

системі універсальних акцизів. Види та призначення мита. Митна політика. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Податкова система та податкова політика держави. Податки в системі державних доходів. Методи формування державних доходів. Податковий метод формування доходів держави як основний в умовах ринкової економіки.

Податкова система. Поняття податкової системи та вимоги до неї. Обсяг видатків бюджету як визначальна база побудови податкової системи. Рівень централізації валового внутрішнього продукту в бюджеті, його залежність від обсягу й характеру функцій держави. Податкова політика: поняття податкової політики та її напрями. Основні принципи податкової політики: фіскальна, економічна та соціальна. Елементи принципу фіскальної ефективності: достатність доходів, мінімізація видатків на збирання податків, запобігання ухиленню від сплати податків, еластичність (гнучкість) податкової системи, рівномірне розподілення податків між адміністративно-територіальними одиницями. Податкова система України. Основні етапи її становлення. Склад і структура податкової системи України. Податкова політика України в сучасних умовах.

Податок на додану вартість. Сутність податку на додану вартість, його зародження і розвиток. Передумови введення податку на додану вартість в Україні. Поняття доданої вартості, методи її обчислення.

Платники і ставки податку на додану вартість. Сутність нульової ставки податку на додану вартість. Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою. Об'єкт оподаткування. Операції, що входять до складу об'єкта оподаткування. Перелік операцій, які виключені з об'єкта оподаткування.

Поняття бази оподаткування податком на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування для операцій різних видів. Пільги щодо податку на додану вартість. Види пільг щодо податку на додану вартість: нульова ставка, звільнення від оподаткування, виключення з об'єкта

оподаткування. Відмінності в механізмі нарахування податку на додану вартість за різних видів пільг. Перелік операцій, що звільняються від оподаткування. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Звітний податковий період. Поняття податкового зобов'язання й податкового кредиту. Порядок визначення дати податкового зобов'язання. Порядок визначення дати податкового кредиту. Податкова накладна як основний звітний податковий документ. Порядок відшкодування податку на додану вартість з бюджету для операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою, і для інших видів операцій. Строки сплати ПДВ. Податковий вексель. Умови та порядок надання платником податкового векселя. Порядок включення сум податкового векселя до суми податкових зобов'язань і суми податкового кредиту платника.

Акцизний збір. Акцизний збір як форма специфічних акцизів. Історія його введення в Україні. Акцизний збір у системі інших непрямих податків, його недоліки та переваги. Платники акцизного збору. Об'єкт оподаткування. Перелік підакцизних товарів. Два види ставок акцизного збору: тверді (фіксовані) та процентні (пропорційні). Порядок визначення оподатковуваного обороту та суми акцизного збору для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються процентні ставки. Порядок визначення сум акцизного збору для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються тверді ставки. Особливості механізму оподаткування алкогольних та тютюнових виробів. Акцизні марки: порядок їх отримання вітчизняними виробниками й імпортерами та використання. Строки сплати акцизного збору для імпортерів алкогольних і тютюнових виробів. Особливості митного оформлення для імпортерів алкогольних і тютюнових виробів. Пільги щодо акцизного збору. Строки сплати та подання розрахунків до податкових органів.

Мито. Мито в системі непрямих податків. Митна політика та її мета. Термінологія митної справи: митна територія, митний контроль, види

переміщення через митний кордон, митна декларація та декларанти. Платники мита. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення митної вартості. Два види митних ставок: тверді та процентні. Види процентних ставок: преференційні, пільгові, повні. Пільги для юридичних і фізичних осіб. Порядок надання відстрочок по сплаті мита. Порядок визначення суми мита і його сплати на рахунки митних органів. Порядок перерахування мита до бюджету.

Податок на прибуток підприємств. Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств. Загальна характеристика прибутку як об'єкта оподаткування. Бюджетне значення податку на прибуток підприємств. Податок на прибуток як регулювальний чинник. Переваги й недоліки податку на прибуток підприємств. Платники і ставки податку на прибуток. Об'єкт оподаткування. Поняття валового доходу. Перелік надходжень, які включаються до валового доходу. Перелік надходжень, що не включаються до валового доходу. Порядок визначення скоригованого валового доходу.

Поняття валових витрат. Перелік витрат, що не включаються до складу валових витрат. Особливості зарахування витрат подвійного призначення до складу валових витрат платника податку.

Податкові періоди. Порядок визначення дати збільшення валового доходу для різних видів операцій. Порядок визначення дати збільшення валових витрат для різних видів операцій. Поняття безнадійної заборгованості та порядок її врегулювання. Порядок зарахування суми від'ємного значення об'єкта оподаткування в наступних податкових періодах.

Особливості оподаткування деяких видів операцій, товарів і платників. Оподаткування страхової діяльності. Порядок оподаткування результатів діяльності, що здійснюється за довгостроковим контрактом. Поняття неприбуткової установи або організації та види їх доходів, які звільняються від оподаткування. Порядок оподаткування виграшів у лотерею та інших видах ігор. Оподаткування нерезидентів. Особливості оподаткування підприємств з виробництва автомобілів. Особливості оподаткування

операцій з розрахунками в іноземній валюті. Оподаткування операцій з торгівлі цінними паперами. Оподаткування дивідендів та спільної діяльності на території України. Оподаткування операцій з борговими вимогами та зобов'язаннями.

Визначення амортизації. Перелік витрат, які підлягають амортизації. Перелік витрат, що не підлягають амортизації. Визначення основних фондів та їх груп. Порядок визначення і нарахування сум амортизаційних відрахувань. Порядок збільшення і зменшення балансової вартості груп основних фондів. Норми амортизації. Пільги щодо податку на прибуток. Усунення подвійного оподаткування. Порядок нарахування податку на прибуток і строки сплати. Авансові платежі: порядок встановлення і строки сплати. Відповідальність платників податку.

Податок з доходів фізичних осіб. Податок з доходів фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування. Бюджетне й соціальне значення податку з доходів фізичних осіб. Переваги й недоліки оподаткування фізичних осіб.

Платники податку на доходи фізичних осіб. Об'єкт оподаткування. Порядок його визначення. Особливості визначення об'єкта оподаткування для громадян, які займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи.

Соціальна пільга. Перелік видів доходів, що звільняються від оподаткування. Повноваження місцевих органів влади з надання пільг щодо прибуткового податку з громадян.

Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва (єдиного податку). Перелік юридичних і фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право перейти на сплату єдиного податку. Перелік податків і зборів, у рахунок яких сплачується єдиний податок.

Особливості нарахування і сплати єдиного податку для юридичних осіб. Ставки єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб. Строки й порядок сплати та подання розрахунків для юридичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджетів та державних цільових фондів. Особливості нарахування і сплати єдиного податку для фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності. Ставка єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб. Строки й порядок сплати та подання розрахунків для фізичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджетів та державних цільових фондів. Порядок переходу платників до спрощеної системи оподаткування.

Плата за ресурси та послуги. Підстави й мета встановлення плати за ресурси та послуги. Державна власність на ресурси як основа отримання державою доходів за їх використання. Плата за ресурси як інструмент впливу на економне й раціональне використання ресурсів. Види плати за ресурси та послуги. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів (лісовий дохід), його сутність і призначення. Види й форми лісового доходу. Встановлення такс на лісові ресурси. Порядок видання дозволу на використання лісових ресурсів, лісорубний ордер та лісовий квиток. Строки сплати. Збір за спеціальне використання водних ресурсів (плата за воду), його платники й об'єкт оподаткування. Порядок визначення нормативів плати. Дозвіл і ліміт на спеціальне використання водних ресурсів. Порядок обчислення суми плати за воду в межах ліміту та за понадлімітне використання. Строки сплати за воду та звітність платників. Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок Державного бюджету. Платники. Нормативи. Порядок і строки сплати та подання розрахунків до податкових органів.

Рентна плата за нафту й газ. Платники і ставки. Порядок затвердження ставок. Визначення дати реалізації продукції. Порядок визначення суми рентної плати. Строки сплати та подання розрахунків до податкових органів. Відрахування із плати за транзит природного газу, нафти й аміаку. Платники. Ставки. Строки сплати та подання розрахунків до податкових органів.

Платежі за користування надрами. Платники. Об'єкти оподаткування. Встановлення нормативів. Строки сплати та подання розрахунків до податкових органів. Державне мито, його сутність та види. Побудова ставок державного мита. Порядок сплати державного мита і його перерахування до бюджету. Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України, його сутність. Ставки та порядок сплати. Гербовий збір. Платники і ставки. Порядок сплати.

Інші податки. Плата за землю: загальна характеристика, переваги й недоліки. Плата за землю як інструмент раціонального використання земельних угідь і регулювання розміщення виробництва та населення в регіонах. Платники та об'єкт оподаткування. Форми плати за землю: земельний податок та орендна плата. Диференціація ставок залежно від призначення земельних ділянок, їх місцезнаходження і якісних характеристик.

Земельний податок на землі сільськогосподарського призначення. Порядок встановлення ставок. Земельний податок на землі несільськогосподарського призначення. Порядок встановлення ставок для земель, грошову оцінку яких встановлено; не встановлено. Особливості встановлення ставок для різних платників та видів діяльності. Звільнення від сплати земельного податку. Строки сплати.

Склад місцевих податків і зборів. Загальнодержавні й місцеві податки та збори. Повноваження місцевих органів влади щодо встановлення місцевих податків і зборів. Податок на промисел, його призначення. Платники податку, порядок визначення суми податку та її сплати. Податок з власників транспортних засобів. Платники та об'єкт оподаткування. Ставки податку. Порядок і строки сплати податку.

Місцеві податки: комунальний і податок з реклами. Місцеві збори: готельний; за припаркування автотранспорту; ринковий; за видачу ордера на квартиру; курортний; за участь у перегонах на іподромі; за виграш у перегонах на іподромі; з осіб, які беруть участь у грі на тоталізаторі на

іподромі; за право використання місцевої символіки; за право проведення кіно- і телезйомок; за проведення місцевого аукціону, конкурсного розпродажу та лотерей; за проїзд по території прикордонних областей автотранспорту, що прямує за кордон; за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг; з власників собак; за право використання суб'єктами підприємницької діяльності приміщень, пов'язаних з їх діяльністю, що знаходяться у центральній частині населеного пункту та в будинках, що є пам'ятками історії та культури.

Податковий менеджмент. Повноваження органів державної податкової служби. Фінансові та адміністративні санкції, які накладаються органами податкової служби. Обов'язки та відповідальність посадових осіб податкових органів. Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Правове регламентування встановлення податків.

Облік платників як один з головних елементів податкової роботи. Особливості обліку юридичних осіб. Порядок реєстрації юридичних осіб. Реєстр юридичних осіб. Державна реєстрація фізичних осіб – платників податків. Присвоєння ідентифікаційних номерів фізичним особам – платникам податків. Особливості взяття на облік фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості взяття на облік фізичних осіб, які не є суб'єктами підприємницької діяльності й отримують доходи не за місцем основної роботи.

Облік податків і неподаткових платежів. Особові рахунки – порядок їх відкриття й ведення. Документи, що використовуються для записів у особових рахунках. Характер, призначення і бюджетна роль неподаткових платежів. Групи неподаткових платежів. Доходи від державної власності: надходження від грошово-речових лотерей, надходження дивідендів від суб'єктів підприємницької діяльності, утворених за участю державних підприємств і організацій, доходи від реалізації державного майна та інші. Адміністративні збори і платежі, що стягуються ДАІ, Державним комітетом України з нагляду за охороною праці тощо. Надходження від штрафів та

фінансових санкцій: адміністративні штрафи, санкції за порушення правил пожежної безпеки; суми, стягнені з винних осіб за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації тощо. Інші неподаткові надходження: надходження коштів від реалізації майна, що перейшло у власність держави, надходження сум кредиторської та депонентської заборгованості підприємств, установ та організацій, щодо яких минув строк позовної давності, надходження коштів від Державного комітету з матеріальних резервів тощо.

Ухилення від податків. Поняття, види, законні форми ухилення від податків. Протизаконне приховування доходів та інші форми податкових зловживань. Особливості ухилення від податків у сфері тіньової економіки. Можливість ухилення від податків у сфері тіньової економіки. Можливість ухилення від сплати різних видів податків. Боротьба з ухиленням від сплати податків. Ухилення від податків у сфері міжнародного бізнесу. Проблеми подвійного оподаткування міжнародного бізнесу та способи його усунення.

Перекладання податків. Сутність і форми перекладання податків. Перекладання непрямих податків. Напрями й форми перекладання прямих податків. Фактори, що впливають на процес і результати перекладання податків.

Податкова політика в системі державного регулювання економіки. Дискусійні питання щодо використання податкової політики для державного регулювання економіки. Антициклічне регулювання економіки й податкова політика. Податкові методи стримування інфляції.

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва. Капітал підприємства та його економічна сутність. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність у системі функціональних завдань фінансового менеджменту підприємства. Організація фінансової діяльності підприємств. Форми фінансування підприємств. Критерії прийняття фінансових рішень. Теоретичні джерела фінансової діяльності підприємств.

Особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва різних організаційно-правових форм. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання без створення юридичної особи. Особливості фінансової діяльності приватних підприємств. Особливості фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю. Особливості фінансової діяльності акціонерних товариств. Особливості фінансової діяльності командитних і повних товариств. Фінансова діяльність кооперативів. Особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями. Фінансова діяльність державних і казенних підприємств. Фінансування спільної діяльності підприємств на основі договорів кооперації.

Формування власного капіталу підприємства. Власний капітал, його функції та складові. Статутний капітал і корпоративні права підприємства. Резервний капітал підприємства, його види та джерела формування. Збільшення статутного капіталу підприємства. Зменшення статутного капіталу підприємства. Звіт про власний капітал.

Внутрішні джерела фінансування підприємств. Класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємств. Самофінансування підприємств. Збільшення статутного капіталу без залучення додаткових внесків. Забезпечення наступних витрат і платежів. Чистий грошовий потік. Його показники. Звіт про рух грошових коштів.

Дивідендна політика підприємств. Зміст, значення та основні завдання дивідендної політики. Теорії в галузі дивідендної політики. Фактори дивідендної політики. Порядок нарахування дивідендів. Форми виплати дивідендів. Інструменти дивідендної політики. Методи нарахування дивідендів. Оподаткування дивідендів. Ефективність дивідендної політики.

Фінансування підприємств за рахунок позикового капіталу. Позиковий капітал підприємств, його ознаки та складові. Фінансові кредити. Облігації підприємств. Комерційні кредити. Факторинг.

Фінансові аспекти реорганізації підприємств. Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємств. Загальні передумови реорганізації. Укрупнення підприємств. Реорганізація підприємств, спрямована на їх розукрупнення. Перетворення як особлива форма реорганізації підприємств.

Фінансові інвестиції підприємств. Сутність і класифікація фінансових інвестицій підприємств. Довгострокові фінансові інвестиції. Поточні фінансові інвестиції. Оцінка доцільності фінансових інвестицій. Відображення вартості фінансових інвестицій у звітності.

Оцінка вартості підприємств. Необхідність, завдання і принципи експертної оцінки вартості підприємств. Вартість капіталу підприємств. Методичні підходи до оцінки вартості підприємств. Практична робота з оцінки вартості підприємств.

Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин. Компетенції фінансових служб у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Регулювання розподілу виручки від зовнішньоекономічної діяльності в іноземній валюті. Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Митне оформлення та оподаткування зовнішньоторговельних операцій.

Фінансовий контролінг. Сутність, необхідність та основні завдання фінансового контролінгу. Стратегічний фінансовий контролінг. Оперативний фінансовий контролінг. Координація як центральна функція

контролінгу. Внутрішній аудит (ревізія) у системі функцій контролінгу. Система раннього попередження й реагування (СРПР). Методи контролінгу. Методи фінансового прогнозування.

Бюджетування на підприємствах. Бюджетування як функція фінансового контролінгу. Принципи бюджетування. Способи бюджетування. Система бюджетів на підприємствах. Визначення потреб підприємств в капіталі. Правила фінансування підприємств. Планування прибутків і збитків. Планування ліквідності. Планування показників балансу. Прогноз руху грошових коштів (Cash-flow). Бюджетний контроль та аналіз відхилень.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати проведення фахового випробування у формі усного екзамену оцінюється за п'ятибальною шкалою. Оцінюється якість і повнота відповідей, а також наявність у вступника певних комунікативних, управлінських та особистісних якостей (серед основних рис слід відзначити комунікативні уміння, толерантність, впливовість, ініціативність, організованість, відповідальність).

Оцінювання знань вступників під час фахового випробування відбувається на підставі наступних критеріїв:

- правильність відповідей (правильне, чітке, достатньо глибоке викладення теоретичних понять);
- ступінь усвідомлення програмного матеріалу і самостійність міркувань;
- новизна навчальної інформації, рівень використання наукових (теоретичних знань);
- вміння користуватися засвоєними теоретичними знаннями у повсякденному житті;
- форма відповіді, тобто з точки зору логічності, чіткості, виразності викладу навчальної літератури.

Критерії оцінювання знань

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
5 (відмінно)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки.
4 (добре)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу, відповідь в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, дає підстави вважати, що вступник виявляє знання і розуміння основних положень зі спеціальності, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки.
3 (задовільно)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння, надається визначення основних понять з окремими помилками.
2 (незадовільно)	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. Фінансовий аналіз

1. Анализ использования материальных ресурсов: Серия 1. 2. 9. – Запорожье: ЗЦНТИ, 2002. – 56 с.
2. Анализ предпринимательского риска: Серия 1. 2. 16. – Запорожье: ЗЦНТИ, 2002. – 14 с.
3. Анализ прибыли и рентабельности с использованием международных стандартов: Серия 1. 2. 8. – Запорожье: ЗЦНТИ, 2002. – 50 с.
4. Анализ проектных рисков: Учеб. пособие. – М.: Финстатинформ, 2001. – 216 с.
5. Анализ производства и реализации продукции: Серия 1. 2. 10. – Запорожье: ЗЦНТИ, 2003. – 37 с.
6. Анализ рынка: Серия 1. 2. 17. – Запорожье: ЗЦНТИ, 2002. – 43 с.
7. Анализ систем систематического и аналитического учета себестоимости в управленческой бухгалтерии: Серия 1. 2. 14.– Запорожье: ЗЦНТИ, 2002. – 50 с.
8. Анализ финансовых операций: Методы, модели, техника вычислений: Учебное пособие. – М.: ЮНИТИ, 1998. – 400 с.
9. Абрютин М.С. Экономический анализ торговой деятельности: Учеб. пособие. – М.: Дело и Сервис, 2002. – 512 с.
10. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисципліни. – К.: КНЕУ, 2002. – 292 с.
11. Горицкая Н.Г. Бухгалтерский учет и финансовый анализ: Практ. пособие. – К., 2001. – 288 с.
12. Дєєва Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закл. / Дніпропетровська держ. фінансова академія. — Д. : ДДФА, 2006. — 380с.

13.Дубров А.М., Мхитарян В.С., Трошин Л.И. Многомерные статистические методы: для экономистов и менеджеров: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 352 с.

14.Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 512 с.

15.Шеремет А.Д., Негашев Е.В. Методика финансового анализа. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 208 с.

16.Экономический анализ и оценка рынка инвестиций: Серия 1. 2. 18. – Запорожье: ЗЦНТИ, 2002. – 24 с.

17.Экономический анализ и оценка рынка инвестиций: Серия 1. 2. 18. – Запорожье: ЗЦНТИ, 2002. – 24 с.

18.Экономический анализ и поиск резервов повышения эффективности производства: Серия 1. 2. 5. – Запорожье: ЗЦНТИ, 2002. – 48 с.

II. Податкова система

1. Завгородний В.П. Настольная книга бухгалтера малого бизнеса. – К.: Вира-Р, Дакор, 2000. – 608 с.

2. Загорський Володимир Степанович. Бюджетно-податкова система України: теорія і практика / Національна академія державної податкової служби України. — Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2006. — 304с.

3. Грідчіна Марина Володимирівна, Тропіна Валентина Борисівна, Варениченко Людмила Леонідівна, Шпонька Василь Леонідович, Пруднікова Любов Олександрівна. Податкова система: навч. посібник / Міжрегіональна академія управління персоналом. — К. : МАУП, 2007. — 160с.

4. Довгалюк Василь Іванович, Ярмоленко Юрій Юрійович. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. — Чернівці : Буркек, 2006. — 352с

5. Інструкція по бухгалтерському обліку податку на додану вартість: Затверджена наказом Міністерства фінансів України від 1.07.1997 р. (з наступними змінами і доповненнями), № 28. – Запоріжжя: Поліграф, 2003.

6. Костюк Д. Бухгалтерський облік на малих підприємствах згідно з П(С)БО. –3-є вид. доп. – Харків: Фактор, 2001. – 196 с.

7. Малышкин А.И. Налоговый учет: ситуации и решения: Пособие. – К.: Либра, 2002. – 231 с.

8. Нова бухгалтерія. Як правильно платити ПДВ. – Львів: Бібліотека "Дебета - Кредита", 2001. – 386 с.

9. Нова бухгалтерія. Як правильно платити податок на прибуток. – Львів: Бібліотека "Дебета - Кредита", 2001. – 386 с.

10. Нова бухгалтерія. Як правильно платити єдиний податок. – Львів: Бібліотека "Дебета - Кредита", 2001. – 386 с.

11. Онищенко Т. Приватний підприємець. – 2-е вид., перероб. і доп. – Харків: Фактор, 2001. – 452 с.

12. Порядок заповнення податкової накладної: Затверджено наказом ДПА від 30.05.1997 р., № 165 (з наступними змінами і доповненнями). – Запоріжжя: Поліграф, 2003.

13. Порядок складання декларації про прибуток підприємства: Затверджено наказом ДПА України від 21.01.1998 р., № 37 (з наступними змінами і доповненнями). – Запоріжжя: Поліграф, 2002.

14. Порядок ведення Книги обліку придбання товарів (робіт, послуг): Затверджено наказом ДПА України від 08.10.1998 р., № 469. – Запоріжжя: Поліграф, 2003.

15. Порядок ведення Книги обліку продажу товарів (робіт, послуг): Затверджено наказом ДПА України від 8.10.1998 р., № 469. – Запоріжжя: Поліграф, 2003.

16. Положення про спрощену форму обліку суб'єктів малого підприємництва: Затверджено наказом МФУ від 30.09.1999 р., № 96. – Запоріжжя: Поліграф, 2002.

17. Савченко О. Єдиний податок. – 7-е вид., перероб. і доп. – Харків: Фактор, 2002. – 192 с.

III. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва

1. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 567 с.

2. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2000. – 674 с.

3. Брігхем Е.Ф. Основы фінансового менеджменту. – К.: Молодь, 1999. – 564 с.

4. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 410 с.

5. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2002. – 416 с.

6. Воловец Ярослав Васильович. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Національний банк України; Львівський банківський ін-т. — К. : Алерта, 2005. — 200с.

7. Зятковський Ігор Володимирович, Зятковська Лідія Ігорівна, Романів Михайло Васильович. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник / Західноукраїнський економіко-правничий ун-т. — Чернівці : Золоті литаври, 2007. — 274с.

8. Ковалев В.В. Практикум по финансовому менеджменту: Конспект лекцій с задачами. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 534 с.

9. Ковалева А.М. Финансы в управлении предприятием. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 456 с.

10. Кудряшов В.П. Фінанси: Навч. посібник. – Херсон: Олді-плюс, 2002. – 352 с.

11. Лагутін В.Д. Кредитування. Теорія і практика: Навч. посібник. – К.: Знання, 2000. – 453 с.

12. Лихота І.П. Фінансова стратегія управління підприємством // Фінанси України. – 2001. – № 2.
13. Мороз А.М. Банківські операції. – К.: КНЕУ, 2000. – 345 с.
14. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.
15. Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси (з елементами статистики фінансів): Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2002. – 300 с.
16. Терещенко Олег Олександрович, Невмержицький Ярослав Іванович, Куліш Анна Петрівна, Терещенко С. І., Галака О. П. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч.-метод. посібник / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана / Олег Олександрович Терещенко (ред.). — К. : КНЕУ, 2006. — 312с
17. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – Житомир, 2000. – 435 с.
18. Финансовый менеджмент / Под ред. Н.Ф. Самсонова. – М.: Финансы, 1999. – 346 с.
19. Фінанси підприємств: Підручник / Під ред. проф. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2000. – 460 с.
20. Финансовое положение предприятия (оценка, анализ, планирование): Научно-методическое издание / Под ред. д.е.н., проф. А.В. Чуписа. – Сумы: Издательство «Университетская книга», 1999. – 124 с.
21. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. А.А. Турчака, Л.Г. Головача, И.Л. Лукашевича. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 478 с.
22. Шарп У.Ф., Александер Г. Дж., Бэйли Дж. Инвестиции: Пер. с англ. – М.: Инфра-М, 1999. – 567 с.
23. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа. – М.: ИНФРА - М, 1995. – 234 с.

IV. Бюджетна система

1. Бескид Й. М. Державний бюджет України / Й. М. Бескид. - Тернопіль: Тернопільська академія народного господарства, 2006. - 107 с.
2. Біла О. Г. Фінанси: навч. посіб. / О. Г. Біла, І. Р. Чуй. - Л.: Магнолія 2006, 2010.-390 с.
3. Бюджетний кодекс: чинне законодавство зі змінами та до-пов. на 25 серпня 2010 року: (Відповідає офіц. текстові) - К.: Алерта; КНТ;ЦУЛ, 2010.- 110 с.
4. Бюджетні слухання: методичні рекомендації щодо організації та проведення бюджетних слухань в органах місцевого самоврядування України / [В.І. Кравченко, О.Ю. Кучеренко, І.І. Гейдар та ін.]. - К.: НДФІ, 2000.- 120 с.
5. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. / Л.В. Панкевич, М.А. Зварич, П.Я. Могиляк, Б.І. Хомічак. — К. : Знання, 2006.— 293 с.
6. Бюджетний менеджмент : підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. ; за заг. ред. В. Федосова. — К. : КНЕУ, 2004. — 864 с.
7. Бюджетные новации: прицел на инновации? // Зеркало недели. — 2006. — № 38(617). —7 октября. —С. 8-9.
8. Василик О. Д. Державні фінанси України: підручник / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. - К.: НІОС, - 2002. - 608 с.
9. Василик О.Д. Теорія фінансів: підручник / О.Д. Василик. – К.: НІОС, - 2000.-416 с.
10. Василик О.Д. Бюджетна система України : підручник./ О.Д. Василик, К.В. Павлюк. — К. : Центр навч. л-ри, 2004. — 544 с.
11. Галушка Є.О. Казначейська справа : підручник / Є.О. Галушка, О.В. Охрімівський, Й.С. Хижняк, Д.П. Ротар. — Чернівці : Книги-XXI, 2008. — 464 с.
12. Ганущак Ю. Местные бюджеты: 4,1 млрд — и реализуйте свои полномочия / Ю. Ганущак // Зеркало недели. — 2006. — № 36(615). — 23 сентября. — С. 7.

13. Деркач Н.И. Бюджетний процес на Україні / Н.И. Деркач, Л.П. Гордеева. — Д. : Пороги, 2006. — 405с.
14. Епифанов А.О. Механізм регулювання комплексного соціально-економічного розвитку обласного регіону в умовах переходу к ринку / А.О. Епифанов. — Х. : Основа, 2005. — 76 с.
15. Єпифанов А.О. Бюджет і фінансова політика України / Л.О. Єпифанов, І.В. Сало, І.І. Дьяконова. — 2-ге вид. — К. : Наук, думка, 2006. — 224с.
16. Завгородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Завгородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Словенко. — 3-тє вид., випр. і допов. — К. : Знання, 2000. — 248с.
17. Запатріна І.В. Бюджетний механізм економічного зростання / І.В. Запатріна. — К.: Ін-т соц.-екон. стратегій, 2007. — 528 с.
18. Затонацька Т.Г. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки / Т.Г. Затонацька, В.Л. Осецький // Фінанси України. — 2006. — № 7. — С. 38-49.
19. Иловайский С.И. Бюджетное право / С.И. Иловайский. — Одеса, 2005. — 217с.
20. Опарін В.М. Бюджетна система : навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисц. / В.М. Опарін, В.І. Малько, СІ. Кондратіок, Г.Б. Коломієць. — 2-ге вид. — К. : КНТЕУ, 2005. — 330с.
21. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави / К.В. Павлюк. — К. : НІОС, 2007. — 247с.
22. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України : навч. посіб. / Ю.В. Пасічник. — К. : Знання-Прес, 2006. — 607с. — (Вища освіта ХХІ століття).